

Het kiezen van een basisschool: waar let ik op?

Als schooldirecteur van een middelgrote school in een gemeente rond Utrecht heb ik regelmatig oriëntatiegesprekken met nieuwe ouders. Doordat er steeds minder kinderen worden geboren, hebben de scholen steeds meer te maken met krimp en wordt de onderlinge concurrentie tussen de scholen groter. Dit gegeven is voor mij de aanleiding geweest om een literatuuronderzoek te doen naar de vraag: waar letten ouders op bij het kiezen van een basisschool? In dit artikel doe ik verslag van de uitkomsten van dit onderzoek.

De rol van levensbeschouwing/geloof

Na 1917 kregen levensbeschouwelijke groeperingen recht op volledige financiering om een school te stichten en zo ontstonden er scholen die op basis van verschillende geloofsovertuigingen en levensbeschouwingen werkten (de zogenaamde *denominaties*). De laatste jaren kiezen de meeste ouders echter niet meer automatisch voor een school die aansluit bij hun geloof, alleen voor Nederlands-hervormde en gereformeerde ouders blijkt de levensbeschouwing nog vaak doorslaggevend te zijn bij hun schoolkeuze ¹.

Goede sfeer geeft de doorslag

Uit Nederlands onderzoek blijkt dat voor de meeste ouders 'een goede sfeer' het hoogste scoort en doorslaggevend is bij het kiezen van een basisschool ². In Engeland blijkt uit de ingevulde schoolkeuzeformulieren van ouders dat de algemene indruk, oftewel de sfeer, ook de grootste invloed heeft op de schoolkeuze, evenals de nabijheid van een school ³.

Voorkeur voor de school 'om de hoek'

Ook in Nederlands onderzoek wordt afstand als een belangrijke factor genoemd bij de keuze van een basisschool ⁴. Ouders kiezen graag voor een school dichtbij huis, waar andere kinderen uit de buurt ook naar school gaan. Hierbij moet wel de kanttekening worden gemaakt, dat dit slechts één van de aspecten is. Wanneer de school in de nabije omgeving niet voldoet aan de overige factoren voor schoolkeuze, die in dit artikel worden genoemd, kiezen ouders voor een school verderop.

Relatie tussen leerkracht, kind en ouders is belangrijk

Zoals ik eerder noemde, is de goede sfeer het meest belangrijk. Ouders geven aan dat deze goede sfeer met name wordt bepaald door de wijze waarop leerkrachten, leerlingen en ouders met elkaar omgaan: het zogenaamde *pedagogisch klimaat*. Ook vinden zij de kwaliteit van de leerkracht belangrijk: hoe wordt er les gegeven en heeft de leerkracht aandacht voor alle kinderen? Dit

¹ Herweijer & Vogels, 2004

² Brouwer, 2011; Gramberg, 2000; Herweijer & Vogels, 2004; Sikkes, 2004

³ Burgess, Greaves, Vignoles & Wilson, 2009

⁴ Herweijer & Vogels, 2004; Karsten, Roeleveld, Ledoux, Felix & Elshof, 2002; Leeman & Veendrick, 2001; Sikkes, 2004

wordt het *didactisch handelen* genoemd. Zowel het pedagogisch klimaat als het didactisch handelen vallen onder de *kwaliteit* van een school. Er wordt de laatste jaren door ouders steeds meer gekeken naar de kwaliteit bij het kiezen van een school ⁵. Uit een enquête van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat een *goede kwaliteit* voor ouders betekent dat de school kindgericht is (en niet zozeer prestatiegericht).

Inzicht in de kwaliteit van basisscholen

De overheid, basisscholen en ouders geven ieder vanuit hun eigen opvatting invulling aan het begrip kwaliteit. De overheid kijkt naar de leeropbrengsten en de basisscholen kijken zowel naar de kaders van de inspectie, als naar wat de maatschappelijke omgeving van hen vraagt ⁶. Ouders kunnen meer inzicht krijgen in de kwaliteit van de school door het lezen van de schoolgids, het inspectierapport van de school via www.onderwijsinspectie.nl en vergelijking sites, zoals www.scholenopdekaart.nl en www.scholenkeuze.nl.

Wanneer beginnen met zoeken naar een school?

De zoektocht naar een basisschool begint voor ouders op verschillende momenten. In sommige gemeenten en steden is het noodzakelijk om je kind vroegtijdig aan te melden, omdat het kind anders op een wachtlijst wordt geplaatst. Alle ouders ontvangen wanneer hun kind drie jaar wordt van het ministerie van Onderwijs 'De gids voor ouders en verzorgers'.

Diverse bronnen van informatie

Ouders zoeken op verschillende manieren naar informatie in hun zoektocht naar een school en raadplegen hierbij meestal meerdere bronnen: zo praten zij met elkaar over scholen, ze bezoeken de websites van verschillende scholen, en gaan op schoolbezoek en lezen de schoolgids ⁷.

Ouders vergelijken scholen met elkaar. Vaak geeft hierbij het schoolbezoek de doorslag. Hieruit blijkt immers de eerdergenoemde goede sfeer: hoe worden de ouders ontvangen, wordt er duidelijke antwoord gegeven op vragen, hoe 'voelt' de school? De informatie van de inspectie of informatie over resultaten van de CITO toets blijken voor de meeste ouders hierbij van minder belang.

Meer info

Verschillende organisaties en websites publiceren uitgebreide checklijsten voor ouders, waar ouders op kunnen letten bij het zoeken van een basisschool.

Checklijsten voor ouders bij het kiezen van een basisschool	
Ouders van Nu	http://www.oudersvanu.nl/peuter/2-jaar-9-12-maanden/veilig-praktisch/praktisch/checklist-basisschool
Basonderwijs.nu	http://basonderwijs.nu/gratis-stappenplan-hoe-kies-ik-een-basisschool/

⁵ Hofman, Steijn & Hofman, 2013; Schneider & Buckley, 2002. Herweijer & Vogels, 2004; Wiel & Born, 2014

⁶ Brouwers, 2004

⁷ Hofman et al., 2013; Karsten et al., 2002; Sikkes, 2004

(Rosetta Lingua Tekst en Research)	
Uitgeverij Zwijsen	http://www.zwijsenouders.nl/Artikel/Basisschool-kiezen-checklist.htm
Chechzis	http://www.checkzis.com/nl/lijst/205/een-basisschool-kiezen-een-checklist/
Thuis in onderwijs	http://www.thuisinonderwijs.nl/hoe-kies-je-een-basisschool-voor-je-kind/
Moeders.nu	http://nl.checklist.com/checklist-school-kiezen/
Oudervereniging Balans	http://www.steunpuntpassendonderwijs.nl/media/3115343/2013-03-12_checklist_schoolkeuze_voor_ouders_vs_3.pdf

Tabel 1.1 Websites voor checklijsten voor ouders bij het kiezen van een basisschool (mei 2015).

Belang van een schoolbezoek

Vanuit mijn eigen ervaring, wil ik u als ouder inderdaad graag het advies geven om op schoolbezoek te gaan. Tijdens dit bezoek kunt u meer informatie over de school krijgen, maar kunt u ook echt de sfeer proeven, die er op een school heerst. Hoe gaan de kinderen met elkaar om? Hoe wordt er gewerkt in de klassen? Is er rust in de school?

Denk van te voren na over wat u graag van de school zou willen weten en vraag vooral! U maakt in principe een keuze voor 8 jaar (en misschien wel meer als er nog broertjes en zusjes komen), dus het is belangrijk om een zorgvuldige afweging te maken.

Veel succes bij het zoeken van een goede basisschool voor uw kind(eren)!

Mijn literatuuronderzoek is naast de factoren waarop ouders kiezen voor een basisschool gericht op de schoolleider: wat kan de schoolleider met deze kennis doen? Wanneer u geïnteresseerd bent in het gehele onderzoek, kunt u via www.basisonderwijs.nu contact met mij opnemen.

Menke Assen, augustus 2015.

Literatuur

Brouwer, J. de (2011). *Een basisschool kiezen op kwaliteit. Waar kies je voor?* Utrecht: Universiteit Utrecht.

Burgess, S., Greaves, E., Vignoles, A. & Wilson, D. (2009). *Parental choice of primary school in England: what 'type' of school do parents choose?* Bristol: Centre for Market and Public Organisation.

Gramberg, P. (2000). *De school als spiegel van de omgeving*. Amsterdam: Thela Thesis.

Herweijer, L. & Vogels, R. (2004). *Ouders over opvoeding en onderwijs*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Hofman, A., Steijn, B. & Hofman, R. (2013). *Educational Governance: Strategie, ontwikkeling en effecten*. Rotterdam: NWO / Beleidsgericht Onderzoek Primair Onderwijs.

Inspectie van het Onderwijs (2012). *Toezichtkader PO/VO 2012*. Utrecht: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Karsten, S., Roeleveld, J., Ledoux, G., Felix, C. & Elshof, D. (2002). *Schoolkeuze in een multi-etnische samenleving*. Amsterdam: SCO-Kohnstamm instituut.

Leeman, Y. & Veendrick, L. (2001). De kleur van de school. *Pedagogiek*, 21 (3), 259-273.

Schneider, M. & Buckley, J. (2002). *What do parents want from schools?* New York: National Center for the Study of Privatization in Education.

Sikkes, R. (2004). *De allerbeste basisschool*. Nijmegen: ITS.

Wiel, E. van de & Born, J. van den (2014). Basisschool moet zich bewijzen aan ouders. *Tijdschrift voor IB-ers*, 4, 42-44.